

EKONOMİ VE HUKUK BULUŞMALARI'NIN 17'NCİSİ TRABZON'DA YAPILDI

"Adalet aksarsa yolsuzluk artar, ekonomi bozulur"

HAKAN ÖZBEK / TRABZON

EKONOMİ gazetesi ile Daha İyi Yargı Derneği'nin Türkiye'nin çeşitli kentlerinde düzenlediği "Ekonomi Hukuk Buluşmaları", Trabzon toplantısı ile devam etti.

Zorlu Grand Trabzon Oteli'nde düzenlenen toplantıya; Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası (TTSO) Başkanı Erkut Çelebi, Trabzon Sanayici ve Girişimci İşadamları Derneği (TSGİAD) Başkanı Aziz Baş, Doğu Karadeniz Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (DOKASİFED) Başkanı Samet Aktaş, Trabzon Barosu Başkanı Av. Duygu Keleş Aydın, Trabzon Sanayici ve İşadamları Derneği (TSİAD) Başkanı Tayfun Deniz, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Öğretim Üyesi ve EKONOMİ Gazetesi Yazan Prof. Dr. Fatih Özatay, Daha İyi Yargı Derneği Genel Sekreteri Tuğçe Özbiçen ve EKONOMİ Gazetesi Yayın Kurulu Başkanı Dr. Şeref Ögüz katıldı.

"GÜÇLÜ HUKUK YATIRIMCININ GÜVENİNİ ARTIRIR"

Toplantıda yapıldığı konuşmada, ekonomi ve hukukun birbirini nasıl etkileyeceğinin işletmelerin sürdürülebilirliği açısından önemli olduğunu söyleyen **TSİAD Başkanı Tayfun Deniz**, sağlam bir hukuk sisteminin işleme faaliyetlerinin güvene alınacağına inandığını belirtti. Deniz şunları söyledi: "Hukuk sisteminin oluşturulması, öngörülebilirlik yatırımlarının güvenini artırarak ekonomik büyümeye katkı sağlar. Hukuki altyapı sağlam olmayan ülkeler yatırımcıları riskli görürler ve bu durum yatırımın azalmasına yol açabilir. Uluslararası anlaşmalar ve yerel yasalar yabancı yatırımcıların haklarını korumasını sağlar. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler yabancı yatırımcıların çekmek için hukuki altyapılarını güçlendirmeye, mülkiyet haklarını korumaya yönelik reformlar yapmalı. İşveren ve çalışan arasındaki sözleşmelerde ortaya çıkabilecek aksaklıklarda devletin işveren ve çalışan haklarını koruyarak dengeli sağlama, çalışma barışını koruma açısından da çok kritik bir rol oynar. Bu denge hem işletmelerin verimliliğini artırır, hem de çalışanın haklarını güvence altına alır. Sonuç olarak hukuk ve ekonomik disiplinin entegrasyonu iş dünyası için vazgeçilmez. Hukuki düzenlemelerin ekonomik analizlerle desteklenmesi, piyasaların daha adil işlenmesini sağlar. Bu entegrasyonu iş insanları için daha sağlam ve sürdürülebilir bir ortam yaratır."

"KANUNLARIMIZ HER ZAMAN İÇİNDEN YANA"
TSİAD Başkanı Aziz Baş, önemli projelere imza atmak istediklerini ancak Türkiye'nin ekonomik durumdan dolayı istediklerini karşılamakta güçlük çektiğini ifade etti. Baş ayrıca, işverenlerin iş davalarında hukuk-sözleşme uyuşmazlıklarını gidermek için işverenler için bir çözüm önermesini istediğini belirtti. "İşçi işten ayrılma noktasına geldiğinde çok çeşitli taleplerde bulunuyor ancak biz onların haklarını zaten çalışma sürecinde veriyoruz. Buna rağmen kanunlarımız maalesef işçinin yana. Burada işverenleri de dinlemek gerekir" dedi.

EKONOMİ gazetesi ve Daha İyi Yargı Derneği işbirliğiyle düzenlenen "Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları" Trabzon toplantısında, ekonomik istikrarın teminatının hukukun üstünlüğüne olabileceği mesajı verildi. Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, ekonomik istikrarın bağımsız yargı ile mümkün olacağını belirterek, "Hukukun üstünlüğü ve adalet aksadığında ülkeye yolsuzluk hakim olur, ekonomi kötüleşir ve milli gelir düşer" dedi.

Trabzon'da 17'ncisi düzenlenen "Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları"nda, Dr. Şeref Ögüz'ün (soldan sağa) moderatörlüğünde; Prof. Dr. Fatih Özatay, Erkut Çelebi, Samet Aktaş, Aziz Baş, Tayfun Deniz ve Av. Mehmet Gün katılımcıların sorularını yanıtladı.

"ÖZEL SEKTÖRÜN BEKLENTİSİ HUKUKUN ADIL İŞLEMESİ"

Güçlü hukuk sisteminin devletin ve ekonominin temel değeri olduğunu ve bunun kurumlara ve sisteme olan güveni artıracağını ifade eden DOKASİFED Başkanı Samet Aktaş, "Adalet ve güven duygusu güçlü olan ülkelerin ekonomisi de güçlü olur. Özel sektör olarak en büyük beklentimiz, hukukun en iyi ve en adil şekilde işlenmesidir" şeklinde konuştu. Doğu Karadeniz'in tarım sektörü ile ön plana çıktığını ifade eden Aktaş, son yıllarda artan tarım gelirlerine dikkat çekerek, bölgenin turizm potansiyelini doğru yönetilmesi ve sürdürülebilir turizm anlayışının desteklenmesinin kalıcı büyümeye sağlayacağını söyledi.

TÜRKONFED ile EGAM işbirliği ile hazırlanan "Türkiye için Rekabetçilik Endeksi 2023 Raporu"na göre Doğu Karadeniz'in büyüme hızının düşük olduğunu belirten Aktaş, "Genel rekabetçilik endeksinde 2014 yılında 17. sırada olan Trabzon 2023 yılında 16. sırada, 31. sırada olan Artvin 35. sırada, 60. sırada olan Rize 21. sırada, 25. sırada olan Giresun 45. sırada, 53. sırada olan Gümüşhane 67. sırada konumlandı. Aslında bu veriler bize Türkiye açısından bakıldığında bölgemizin en yavaş gelişen alan olduğunu gösteriyor. Teknoloji kullanım oranının yüzde 17'inde olması bu tablonun belki de en belirgin sebeplerinden biri bence" ifadelerini kullandı.

Aktaş, Doğu Karadeniz'in potansiyelini artırılması için taleplerini şu şekilde sıraladı: "Tarım dışı sektörlerde, özellikle de turizmde, potansiyelin artırılması, iklim ve arazi koşullarına uygun tarımsal faaliyetlerin teşvik edilmesi, bölgeye yönelik özel altyapı projelerinin geliştirilmesi, ulaşım ağlarının iyileştirilmesi ve lojistik merkezlerinin kurulması, bölgeye yönelik yatırım teşviklerinin artırılması, KOBİ'lerin finansman kaynaklarına erişiminin kolaylaştırılması ve bölgesel dengesizliklerin azaltılmaya yönelik rekabetçilikte geri alan bölgelere kamu yatırımlarının yanı sıra ısrarla time yönelik kamu yatırımlarının tasarlanması ve hayata geçirilmesi gerekiyor."

"YATIRIMCI ÖNCE HUKUKA BAKIYOR"
Trabzon TSO Başkanı Erkut Çelebi, işverenlerin güvenli pazarlar aradığını ve Türkiye'nin yabancı yatırımcıların çekmek için hukuki altyapılarını güçlendirmeye yönelik reformlar yapmalı olduğunu söyledi.

Çelebi açıklamasında şu ifadeleri kullandı: "Türkiye'de hukukun üstünlüğü var ancak bazı eksiklerimiz de var. İş insanları olarak güvenli pazarlar arıyoruz. Farklı bölgelerde çok avantajlı işler var ancak ilk önce hukuka bakıyoruz. Türki-

"EKONOMİK İTİBAR, YARGI BAĞIMSIZLIĞI İLE KAZANILABİLİR"

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, ekonomik itibarın, yargı bağımsızlığı ile kazanılabileceğini söyledi. "Yolsuzluk olan yerde refah azalır. Yargının yönetici kesime hesap soramadığı ülkelerde hukukun üstünlüğü aksar ve ülkeye yolsuzluk hakim olur. Bunun sonucunda üretim azalır, ekonomi kötüleşir ve milli gelir düşer" diyen Gün, Türkiye'nin ekonomik itibarını yönetimde istikrarlılık ve hukukun üstünlüğündeki aksamların kötüleştiğini ifade etti.

Hükümetin Türkiye'yi 'dünyanın en pahalı ekonomi deneyine soktugunu

söyleyen Gün, TCMB'nin ekonomi gerçeklerine aykırı politikalar ile enflasyonun sınırlanmasında neden olduğunu ve TÜİK istatistiklerine belirtti. Bunun sonucunda iş dünyasının uzun vadeli yatırımlar yapmasının engellendiğini ve yatırımın farklı ülkelere kaytığını ifade eden Gün, "Ne yönetimin dünyanın en pahalı en berbat ekonomi deneyini yapmasına engel olabildikne de ekonomi yönetimindeki ve yargıdaki görevini ihmal ve ihlal eden görevlilere hesap sorabiliriz. Hukuk, yargının kendi içinde bile

aksiyor. Her yıl açılan 10 milyon civarındaki davada adil yargılama hakkı yargın olarak ihlal oluyor. Anayasa Mahkemesi bile, bu ihlalleri artıncı söylemeyeceğini belirtti. Bunun sonucunda iş dünyasının uzun vadeli yatırımlar yapmasının engellendiğini ve yatırımın farklı ülkelere kaytığını ifade eden Gün, "Ne yönetimin dünyanın en pahalı en berbat ekonomi deneyini yapmasına engel olabildikne de ekonomi yönetimindeki ve yargıdaki görevini ihmal ve ihlal eden görevlilere hesap sorabiliriz. Hukuk, yargının kendi içinde bile

Prof. Dr. Fatih Özatay, "1994 yılında Merkez Bankası'nın bütçe açığını doğru finansman etmesine izin veren bir maddenin olması nedeniyle enflasyon yüzde 107'e yükseldi, 2018'de döviz cinsinden geliri olmayan şirketlerin döviz cinsinden borçlanması izin verilen düzenlemenin kaldırılmasından ardından Trump'ın da Türkiye'yi tehdit eden tweetler atmasıyla birlikte kriz patlak vermiş. Yine Cumhuriyet Kurumları Sistemini geliştirilmesinden ardından Merkez Bankası başkanlarının sürekli değişmesi de kriz yaratmış. Çünkü bu politik bir durum. Burada başka kararların teknik kaygılarla mı alınyorsa görevimi kaybederim kaygılarıyla mı?"

Eylül 2021'de faiz indirimine başlaması ile birlikte yüzde 5 olan enflasyon hedefinin yüzde 8'e geldiğini ve döviz kurunun sızması yapıldığını belirten Özatay, "Küresel krizde milli gelir 100'ken dört çeyrek sonra 88'e düştü. Ekonomi ancak 10 çeyrek sonra normale döndü. 2001 krizinde 2 yıl kaybetmiş. Dolayısıyla bu makro-ekonomik istikrarı koruma yapmaya gözden geçirmek gerekiyor" diye konuştu. Dünya Bankası'nın ülkeleri 4 lige ayırdığını ve Türkiye'nin ikinci lige yer aldığını söyleyen Prof. Dr. Özatay, Türkiye'nin hedeflediği birinci lige çıkmasını kurumsal yapı ve hukuk sisteminin kaynaklanıp kaynaklanmadığını Özatay, Birleşmiş Milletler'in yayımladığı Gelişmiş İktisadi Endeksi'nde Türkiye'nin 45. sırada olduğunu söyledi. "Eğitsizliği de dikkate aldığımızda ise Türkiye 13 basamakta birinci olur. Dolayısıyla sadece kişi başına gelir düşer değil, bu deflasyon da önemli. Türkiye'de işsizliğin gelirden aldığı pay yüzde 30 düzeyindedir. 2024 Nisan'ında açıklanan asgari ücrette zam yapılmazsa Temmuz ayında daha da vahim tahab çıkacak ortaya" ifadelerini kullandı. Özatay ayrıca Türkiye'nin G20 ülkeleri arasında hukukun üstünlüğü, ifade özgürlüğü, yolsuzluk kontrolü, devletin etkinliği, düzenleyici kalite, politik istikrar ve şeffaflık konularında temel sorunun yasal durumdan olduğunu ve Türkiye'nin birinci lige çıkması için bu sorunların giderilmesi gerektiğini sözlerine ekledi.

ye gelen yatırımcılar da bu hesabı yapıyor. Yabancı yatırımcı gelirleri Türkiye ileriye gider. Yabancı yatırımcıyı buraya çekmek için hukuksal altyapı hazırlanarak güvenlerini kazanacağız. Türkiye'de büyük bir potansiyel var ancak enerjimizi yetmediği durumlarda var. Yabancı yatırımcı gelirleri teknolojiye de beraberinde getirecek ve gelişecektir."

"HUKUK BÜYÜMEYİ TEŞVİK EDER"

Trabzon Barosu Başkanı Duygu Keleş Aydın, hukuk ve ekonominin birbirlerini etkileyen dinamik

bir ilişki içinde olduğunu dile getirdi. İyi işleyen bir hukuk sisteminin ekonomik istikrar için önemli olduğunu vurgu yapan Aydın, hukuk ile ekonomik sistem arasındaki karmaşık bir ilişki olduğunu ifade etti. "Orneğin dijital ekonominin yükselişine veri güvenliği ve mülkiyet hakları gibi konular hukukçular ve ekonomistleri yeni düzenlemeler ve tedbirler aramaya yöneltmektedir. Küresel ticaretteki değişimler, uluslararası hukukun uygulanabilirliği ve serbest ticaret anlaşmalarının ek-

Daha İyi Yargı Derneği'nden sorunların çözümüne yönelik 9 öneri

- 1- Hakimler Savcılar Kurulu'nu, tam bağımsız hale dönüştürerek, kaliteli yargı hizmetine odaklanarak düzenli bir kurum olarak Adalet Yüksek Kurulu oluşturulması.
- 2- Yargının idaresiyle ilgili her türlü karar ve işlemi etkin yargısal denetimle açp, yargı konularında uzmanlaşmış Adalet Yüksek Mahkemesi oluşturulması.
- 3- Anayasa Mahkemesi'nin dairesi sayısını 3'e çıkarmak, üye sayısını 15'den 30'a yükseltmek, seçimlerini açık seffaf ve yargı denetimi tabi tutarak kapasitesini arttırmak ve siyasetten tarafsızlığını geliştirmek.
- 4- Hukuk mesleklerinin her biri için, yönetimleri sadece meslek mensupları tarafından seçilen, tam bağımsız yargısal meslek kuruluna oluşturulması.
- 5- Yargı atamalarında liyakat sağlamamak, yargı list organlarını, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine adaylık ve atamalarda kamuoyunu dahil ederek tam şeffaflığı, seçme ve atama kararlarını gerekeceği açık oya tabi tutup bütün şaşmaları yargı denetimine tabi kılarak tam hesapverebilirliği sağlamak.
- 6- Ahi gelenişimin önüne uyum olarak yeknesak hukuk meslekleri kariyer planı oluşturmak ve insan kaynaklarını ihtiyaca uyum olarak geliştirip liyakat esaslı olarak değerlendirilmek.
- 7- Yargı hizmet birimlerini, mahkemeleri ve insan kaynaklarını 26 kalkınma bölgesi bazında optimum şekilde dağıtmak, uzmanlık merkezlerde yoğunlaştırarak hizmeti halkın ayağına götürmek.
- 8- Uyuşmazlıkların erken tespit ederek yargının yükünü önceden kestirmek, kaynaklarını ileriye yönelik planlamak, modern uyuşmazlık yönetim usulleri ve dava öncesi dâvâ istisna iş ve ibraz kuralıyla sulh ve uzlaşmaya teşvik etmek, devletin en geç 3-4 ay içinde sonlandırılmak.
- 9- Herkesin karşı hukukun üstünlüğü için kamu görevlilerinin suçlarında idari amfibiye ve kendi kurulluğunun soruşturması izni vermesi şartını kaldırmak.

"ENFLASYONLA HUKUK YAKIN İLİŞKİDE"

Türkiye'nin Cumhuriyetin ilk 100 yılında ortalamaya yıllık enflasyonunun yüzde 23,6 olduğunu ve Türkiye'de bu oranın 1994, 2001 ve 2022'de yüzde 100'ü aşmış ifade eden **TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatih Özatay** şu şekilde konuştu: "1994 yılında Merkez Bankası'nın bütçe açığını doğru finansman etmesine izin veren bir maddenin olması nedeniyle enflasyon yüzde 107'e yükseldi, 2018'de döviz cinsinden geliri olmayan şirketlerin döviz cinsinden borçlanması izin verilen düzenlemenin kaldırılmasından ardından Trump'ın da Türkiye'yi tehdit eden tweetler atmasıyla birlikte kriz patlak vermiş. Yine Cumhuriyet Kurumları Sistemini geliştirilmesinden ardından Merkez Bankası başkanlarının sürekli değişmesi de kriz yaratmış. Çünkü bu politik bir durum. Burada başka kararların teknik kaygılarla mı alınyorsa görevimi kaybederim kaygılarıyla mı?"

Eylül 2021'de faiz indirimine başlaması ile birlikte yüzde 5 olan enflasyon hedefinin yüzde 8'e geldiğini ve döviz kurunun sızması yapıldığını belirten Özatay, "Küresel krizde milli gelir 100'ken dört çeyrek sonra 88'e düştü. Ekonomi ancak 10 çeyrek sonra normale döndü. 2001 krizinde 2 yıl kaybetmiş. Dolayısıyla bu makro-ekonomik istikrarı koruma yapmaya gözden geçirmek gerekiyor" diye konuştu. Dünya Bankası'nın ülkeleri 4 lige ayırdığını ve Türkiye'nin ikinci lige yer aldığını söyleyen Prof. Dr. Özatay, Türkiye'nin hedeflediği birinci lige çıkmasını kurumsal yapı ve hukuk sisteminin kaynaklanıp kaynaklanmadığını Özatay, Birleşmiş Milletler'in yayımladığı Gelişmiş İktisadi Endeksi'nde Türkiye'nin 45. sırada olduğunu söyledi. "Eğitsizliği de dikkate aldığımızda ise Türkiye 13 basamakta birinci olur. Dolayısıyla sadece kişi başına gelir düşer değil, bu deflasyon da önemli. Türkiye'de işsizliğin gelirden aldığı pay yüzde 30 düzeyindedir. 2024 Nisan'ında açıklanan asgari ücrette zam yapılmazsa Temmuz ayında daha da vahim tahab çıkacak ortaya" ifadelerini kullandı. Özatay ayrıca Türkiye'nin G20 ülkeleri arasında hukukun üstünlüğü, ifade özgürlüğü, yolsuzluk kontrolü, devletin etkinliği, düzenleyici kalite, politik istikrar ve şeffaflık konularında temel sorunun yasal durumdan olduğunu ve Türkiye'nin birinci lige çıkması için bu sorunların giderilmesi gerektiğini sözlerine ekledi.

Etiklinizi buradan takip edebilirsiniz.

